

Scott Redford

Sinop Kalesi Surları'ndaki Selçuk Yazıtları

Selçuklular 1214 Kasım'ında, Sinop'u Trabzon Bizans İmparatorluğu'ndan aldılar. Selçuk emirleri, takip eden baharda başlayarak, 1215 yazında 5 ay boyunca, o dönemde onarılan ve yeniden inşa edilen Sinop Kalesi surlarına 15 yazıt yazdırdılar. Yazıtlar, bu nispeten kısa dönemdeki Selçuklu seçkinleri, inşa ve mimari hamilikleri hakkında dikkate değer izler taşımaktadır. Yazıtlar 12 Selçuklu emirinin adının yanı sıra, belli başlı 9 Selçuklu taşra şehrinin, 3 mimarın ve bir katibin de adını içermektedir. Bu yazıtları denetleyenlerin biri köle kökenli, diğeri ise köle kökenli olmayan iki emirden oluştuğu görülmektedir.

Bu yazıtların çoğu dönemin hükümdarı olan İzzeddin Keykavus'un adını, ünvanlarını, yazıtı üzerinde bulunduran sur veya kuleyi yaptıran emirin adını Arapça olarak üzerinde taşıyan standart türde yazıtlardır. Ancak ünvanların bütünü, sözcük dizimi ve biçim konusunda yer ve zaman koşullarına uyum gösteren değişkenlikler mevcuttur. Arapça yazıtların yanısıra, bir Farsça manzum yazıt ve Anadolu Selçuklusu'nun bilinen tek ikidilli Arapça-Yunanca yazıtı da bu yazıtlar arasındadır.

Bu yazıtlar 1920'lerde ve 1930'larda yayınlanmış, ancak yeniden değerlendirilmemiştir. İçeriklerinin uyarlanmasına rağmen, Selçuk Sinop inşa programı veya Selçuklu devleti ve hamilik yapısı bağlamında tam olarak gözden geçirilmemiştir. Bu çalışma, bu zengin yazıt programını, yazıtların yeri, ünvanları ve dönemin inşa uygulamaları ile teknikleri ışığında ele almayı amaçlamaktadır.